

Posolstvo Svätého Otca Františka na 30. svetový deň chorých

11. február 2022

„*Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!*“ (Lk 6, 36).

Stojme pri trpiacich, kráčajme cestou lásky

Drahí bratia a sestry,

pred tridsiatimi rokmi sv. Ján Pavol II. zaviedol slávenie svetového dňa chorých, aby zvýšil citlivosť Božieho ľudu, katolíckych zdravotných inštitúcií a občianskej spoločnosti voči chorým a tým, ktorí sa o nich starajú.¹

Sme vďační Pánovi za cestu, ktorú sme odvtedy prešli v partikulárnych cirkvách celého sveta. Urobili sa mnohé kroky, no ešte ostáva prejsť dlhú cestu, aby sa potrebnej zdravotnej starostlivosti dostalo všetkým chorým, aj na tých najchudobnejších miestach a v situáciách sociálneho vylúčenia. Potrebujú tiež pastoračné sprevádzanie, aby mohli čas choroby prežívať v spojení s ukrižovaným a zmŕtvychvstalým Kristom. Tridsiaty svetový deň chorých – ktorého slávenie sa v dôsledku pandémie nemôže zavŕšiť v peruánskom meste Arequipa, ale bude v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne – nám môže pomôcť väčšmi sa priblížiť chorým a slúžiť im a ich príbuzným.

1. Milosrdní ako Otec

Téma, zvolená na tento tridsiaty svetový deň – „*Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!*“ (Lk 6, 36), nás pozýva predovšetkým k tomu, aby sme obrátili svoj pohľad na Boha, ktorý je „*bohatý na milosrdenstvo*“ (Ef 2, 4), a ktorý vždy hľadá na svoje deti s otcovskou láskou, aj keď sa od neho vzdialili. Milosrdenstvo je totiž Božím menom *par excellence*, pretože vyjadruje jeho povahu nie v podobe akéhosi príležitostného sentimentálneho pocitu, ale ako silu, prítomnú vo všetkom, čo koná. Je to sila a zároveň neha. Preto môžeme s údivom a vďačnosťou povedať, že Božie milosrdenstvo má v sebe tak rozmer otcovstva, ako aj materstva (porov. Iz 49, 15), pretože on sa o nás stará s otcovskou silou a materskou nehou, pričom vždy nám túži darovať nový život v Duchu Svätom.

---

¹ Porov. SV. JÁN PAVOL II.: *List kardinálovi Fiorenzovi Angelinimu, predsedovi Pápežskej rady pre pastoračiu zdravotníkov ohľadom zavedenia svetového dňa chorých* (13. mája 1992).

2. Ježiš, Otcovo milosrdenstvo

Najvyšším svedectvom Otcovej milosrdnej lásky k chorým je jeho jednorodný Syn. Koľkokrát nám evanjeliá rozprávajú o stretnutiach Ježiša s ľuďmi postihnutými rôznymi chorobami! „*Ježiš chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu medzi ľuďmi*“ (Mt 4, 23). Mohli by sme sa spýtať: Prečo Ježiš venoval takú mimoriadnu pozornosť chorým, až sa stala dokonca primárnou súčasťou misie apoštolov, ktorých Učiteľ poslal ohlasovať evanjelium a uzdravovať chorých? (porov. Lk 9, 2).

Istý filozof 20. storočia udáva takýto dôvod: „Bolesť nás totálne izoluje a z tejto totálnej izolácie sa rodí apel na druhého, vzývanie druhého“². Keď nejaký človek v dôsledku choroby zažíva krehkosť a utrpenie na vlastnom tele, aj jeho srdce oťažie, vzrastá jeho strach, množia sa otázky a stáva sa naliehavejšou odpoveď na otázku po zmysle všetkého, čo sa deje. Ako v tejto súvislosti nespomenúť mnohých chorých, ktorí v čase pandémie zažívali na oddelení intenzívnej medicíny, v poslednej etape svojho života osamelosť, hoci sa o nich starali obetaví zdravotníci? Boli totiž ďaleko od svojich najbližších a najdôležitejších osôb v ich živote. Preto je dôležité mať pri sebe svedkov Božej lásky, ktorí podľa príkladu Ježiša, Otcovho milosrdenstva, lejú na rany chorých olej útechy a víno nádeje.³

3. Dotýkať sa Kristovho trpiaceho tela

Ježišova výzva, aby sme boli milosrdní ako Otec, nadobúda mimoriadny význam v prípade zdravotníkov. Myslím na lekárov, zdravotné sestry, laboratórnych technikov, pomocný personál a ošetrovateľov, ako aj na mnohých dobrovoľníkov, ktorí darujú trpiacim svoj vzácny čas. Drahí zdravotníci, vaša služba chorým, konaná s láskou a kompetentne, presahuje hranice povolania a stáva sa poslaním. Vaše ruky, ktoré sa dotýkajú Kristovho trpiaceho tela, sa môžu stať znakom Otcových milosrdných rúk. Buďte si vedomí veľkej dôstojnosti vašej profesie, ako aj zodpovednosti, ktorú zahŕňa.

Dobrorečíme Pánovi za pokrok, ktorý dosiahla medicínska veda, najmä v ostatnom čase. Nové technológie umožnili navrhnuť také spôsoby liečby, ktoré sú pre chorých veľmi prospešné. Výskum aj naďalej prispieva k prekonávaniu starých i nových chorôb. Výrazne sa rozvinuli znalosti a zručnosti aj v oblasti rehabilitačnej medicíny. Pri tom všetkom však nesmieme nikdy zabúdať na jedinečnosť každého chorého, s jeho dôstojnosťou i slabosťou.⁴ Chorý je vždy dôležitejší ako jeho choroba, a preto nijaký terapeutický prístup nesmie zanedbávať vypočutie pacienta, jeho príbeh,

² E. LÉVINAS: Une éthique de la souffrance. In: *Souffrances. Corps et âme, épreuves partagées*, J.-M. von Kaenel (ed.). Paríž : Autrement, 1994, s. 133-135.

³ Porov. *Messale Romano*, Prefazio Comune VIII, *Gesù buon samaritano*.

⁴ Porov. *Príhovor k Národnej federácii komôr chirurgov a zubných lekárov*, 20. septembra 2019.

jeho úzkostí a obáv. Aj keď uzdravenie nie je možné, vždy je možné starať sa o chorého, utešovať ho, vždy je možné dať mu pocítiť blízkosť, ktorá je predovšetkým prejavom záujmu o človeka, až potom o jeho chorobu. Preto by som si želal, aby odborná príprava urobila zdravotníkov zároveň schopnými počúvať a nadviazať vzťah.

4. *Miesta starostlivosti ako domy milosrdenstva*

Svetový deň chorých je najvhodnejšou príležitosťou nato, aby sme svoju pozornosť zamerali aj na miesta, kde sa poskytuje zdravotná starostlivosť. Milosrdenstvo voči chorým viedlo kresťanské spoločenstvo po stáročia k tomu, že otváralo mnohé „hostince Dobrého samaritána“, v ktorých nachádzali láskavé prijatie a starostlivosť ľudia s rôznymi ochoreniami, predovšetkým tí, ktorí nemohli vyriešiť svoje zdravotné problémy, či už pre svoju chudobu alebo sociálne vylúčenie, alebo pre ťažkosti spojené s liečbou niektorých chorôb. V takýchto situáciách trpia predovšetkým deti, starší ľudia a tí najzraniteľnejší. Mnohí misionári, milosrdní ako Otec, spájali ohlasovanie evanjelia s budovaním nemocníc, kliník a opatrovateľských centier. Sú to vzácne diela, prostredníctvom ktorých nadobúdala kresťanská láska konkrétnu podobu a Kristova láska sa vďaka svedectvu jeho učeníkov stávala vierohodnejšou. Mám na mysli najmä ľudí v najchudobnejších častiach sveta, kde je niekedy potrebné prekonávať veľké vzdialenosti, aby našli zdravotné centrá, ktoré – hoci s obmedzenými zdrojmi – ponúkajú, čo majú k dispozícii. Pred nami je ešte dlhá cesta a v niektorých krajinách je adekvátna liečba stále luxusom. Svedčí o tom napríklad aj nedostatočná dostupnosť vakcín proti Covidu-19 v najchudobnejších krajinách, no ešte viac chýbajúca možnosť liečenia chorôb, vyžadujúca si oveľa bežnejšie lieky.

V tejto súvislosti by som chcel znovu zdôrazniť význam katolíckych zdravotných zariadení: predstavujú vzácny poklad, ktorý treba chrániť a podporovať. Ich prítomnosť sa v dejinách Cirkvi vyznačovala tým, že boli nablízku chorým a chudobným v situáciách, keď sa na nich najviac zabúdalo.⁵ Koľkí zakladatelia rehoľných rodín vypočuli volanie bratov a sestier, ktorí nemali prístup k zdravotnej starostlivosti alebo sa s nimi zle zaobchádzalo, a urobili všetko preto, aby im slúžili! Ešte i dnes, dokonca aj v tých najrozvinutejších krajinách, je ich prítomnosť požehnaním, pretože vždy dokážu ponúknuť nielen starostlivosť o telo so všetkými potrebnými odbornými znalosťami, ale aj milosrdnú lásku, vďaka ktorej sú chorí a ich rodiny v centre pozornosti. V čase, keď je rozšírená kultúra vyradovania a život sa nie je vždy chápe ako hodný prijatia a prežívania, môžu byť tieto štruktúry ako domy milosrdenstva príkladom v ochrane a starostlivosti o každý, aj ten najkrehkejší život, od jeho začiatku až po prirodzený koniec.

⁵ Porov. Anjel Pána na Poliklinike „Gemelli“ v Ríme, 11. júla 2021.

5. Pastoračné milosrdenstvo: prítomnosť a blízkosť

Počas uplynulých tridsiatich rokov sa aj pastoračia v zdravotníctve čoraz väčšmi chápe ako nenahraditeľná služba. Ak najhoršia diskriminácia, ktorou trpia chudobní – a chorí sú chudobní, lebo im chýba zdravie – spočíva v nedostatku duchovnej pozornosti, musíme im ponúknuť Božiu blízkosť, jeho požehnanie, Božie slovo, vyslúženie sviatostí a cestu rastu a dozrievania vo viere.⁶ V tejto súvislosti by som chcel pripomenúť, že blízkosť chorým a pastoračná starostlivosť o nich nie je úlohou len niektorých, osobitne určených na túto duchovnú službu. Výzvu navštevovať chorých adresoval Kristus všetkým svojim učeníkom. Koľkí chorí a starí ľudia žijú doma a čakajú, že ich niekto navštíví! Služba utešovania je úlohou každého pokrsteného, ktorý má na pamäti Ježišove slová: „*Bol som chorý a navštívili ste ma*“ (Mt 25, 36).

Drahí bratia a sestry, všetkých chorých a ich rodiny zverujem do orodovania Panny Márie, Uzdravenia chorých. Nech nájdú zmysel, útechu a dôveru v spojení s Kristom, ktorý na seba berie bolesť sveta. Modlím sa za všetkých zdravotníkov, aby – bohatí na milosrdenstvo – ponúkli pacientom spolu s primeranou starostlivosťou aj svoju bratskú blízkosť.

Všetkým zo srdca udeľujem svoje apoštolské požehnanie.

Rím pri sv. Jánovi v Lateráne 10. decembra 2021, na spomienku Panny Márie Loretánskej

František

Z talianskeho originálu Messaggio del Santo Padre Francesco per la Xxx Giornata Mondiale del Malato preložila Mária Spišiaková

⁶ Porov. apošt. exhortácia *Evangelii gaudium* (24. novembra 2013), 200.